

פ ר ו ט ו ק ו ל מ ס' 7/33

מישיבת ועדת התוקה, חוק ומשפט, שהתקיימה ביום ד', 18.2.59, בשעה 9.

נ כ ח ו:

- חברי הוועדה: ז. ורהפטיג - היו"ר
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- מ. בגין
- י. בורג
- ז. בן-יעקב
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- ש. הלל
- י. הררי
- ג. לוקר
- נ. ניר
- ה. צדוק
- א. קלינגוב
- ח. קלינגוב
- י. רוזנברג

מועמנים:

- הרב טולידנו - שר הדתות
- מר רוזן - שר המשפטים
- מר כהן - היועץ המשפטי לממשלה
- מר ידין - המשנה ליועץ המשפטי
- ד"ר גלזנר - היועץ המשפטי, מ. הדתות
- הרב אפרתי - ראש מח' כשרות, הרבנות הראשית

סדר-היום:

חוק למניעת הונאת הציבור (כשרות), חסי"ט - 1959.

=====

היו"ר ז. ורהפטיג:

אני פותח את הישיבה.

אני מקדם בברכה את שר הדתות, הנמצא איתנו זה הפעם הראשונה, וכן את הרב אפרתי מטעם הרבנות הראשית ואת ד"ר גלזנר, היועץ המשפטי של משרד הדתות.

אני מקדם בברכה את חבר הוועדה החדש,

חה"כ צדוק.

מ. בגין:

ברצוני לדבר תחילה לא לחוק עצמו, כי אם לרוחו. כולנו בדעה שיש למנוע הונאת הציבור. את המחזיק בבית אוכל בלתי-כשר מודיע שבית האוכל הוא כשר - עובר הוא בוודאי עבירה. אבל אני סבור כי כמו כן חבר המור מאד הוא אם יקרה ההיפך מזה, כלומר - אם רשות מוסמכת תכריז על בית אוכל כשר כעל בלתי כשר.

המבחן שבהצעת החוק הוא פורמלי ואינו יכול כלל להקשות עליו, משום שענין הכשרות הוא ענין דתי מובהק וצריכה להיות רשות מוסמכת שתפסוק אם בית-אוכל פלוני מקיים את דיני הכשרות.

ה. הדין - יתכן שיש אצל הדינים - אני הוטב שזו
היא המצבה המסוימת אשר היא -
המחוקק כשרה מסתמך על הדין כשהוא עומד על
הוא לפי הדין הנוכחי לי היום לכל המדינה.

משום כך אמר אני שאין זה רק ענין
הוא לתמונה של החוק. אני רוצים למנוע כל הוצאה על רקע הכשרות
והמצבה בית אובל בלתי נשר כשם שדין לתת את הדין. אבל אם את
החוק בית אובל כשר תחת ביקורת של משפחה, ומשום ענינים צדדיים
שאינם נוגעים לטענתו. הדין מוכן הדין המוסמכת הדין כשרה,
אם לי ידוע לה כי בית אובל הוא כשר, הרי זה דבר המור העלול
לפגוע בחוקים ויש להוסיף ודין בידי המוסד אשר הוצאתו. כרגע לא
היה לי בתי הדין.

יתכן והדין הוא ענין שדיבר עליה
הדין המוסמך; המוסד בקשר לזה על הנאי לבית הדין הגבוה לצדק
על ידי מי שרואה שישו נפגע על ידי הדין המוסמכת לתת
יו הדין בשלילה. הדין המוסמך אשר שמונתה מדין עו משתמעת
החוק. אך אני מודה לדין על כך אם אין לכלול בהצעת
החוק שיהיה בלתי מוסמכת הדין ליתן שרואה עצמו נפגע
על ידי הדין המוסמכת לתת ליו הדין המוסמכת.

המלים "הדין הראשי" מופיעות
בדין בענינים 5 ו-7. ענין המה שיוצא לי, ראש הממשלה ושר המשפטים
שניהם למסד אחר. אני סבור שיש להשאיר מלים אלו בסעיף 5.
אבל ביתם לסעיף 7 יש לי מקומות רבים מאד מבחינה ממלכתית.
אמנם ביום שר הדין הוא רב הישראל, אבל החוק נחקק לימים רבים,
ועם יכול להיות גם שיש הוצאה חילונית. המילה השאלה ביצד יתקין
היא תקנות בענינים דתיים מהחוקים. ההשקפה על שאלה זו כפי
ההצעה בסעיף 7 - היא נכונה לי. לדעתי, המוסדות להתקין תקנות
על ביקורת היא ממנה ממלכתית-הדין של הממשלה. לכן לא רצוי
מבחינה ממלכתית, שהתקנות תקנות הדין המוסמכת מוסד שהוא
אמנם כבוד בידור, אבל אין לו קשר להקייצו.

בנוסף למחשבה מציע אני לנסח את
סעיף 7 שר הדין המוסמכת על ביצוע חוק זה.
זה יודע: הדין
נוסח זה אינו כולל סמכות להתקין
תקנות.

היורד ז. ורהפטיג:
המלים בגין הדין את השאלה כיצד
להבטיח שהתקנות הראשית לא תגרום
ענין לצדם על ידי הדין. למה הדין המוסמכת אובל שהינו כשר.
המחוקק הוא דבר שבמאמרו וענינים
אשר לכאורה אינם עשויים במסדות, בכל זאת נוגעים לה. אם את
השוד על דבר שקר, אין ארון אליו גם בעניני כשרות. לא יתכן כי
מי שידוע בגנב יקבל הדין המוסמכת, משום שאין אמון אליו בכל השטחים.

אשר להצעה מפני שדין-לכל בסידור
לתת הדין המוסמכת, יש להבטיח אלה ביקורת מצד הרבנות הראשית. אם
רב מסויים נהג בדין-לכל, אפשר להתאונן על כך ברבנות הראשית
ואשר גם לתמוע אותו לדין המוסמכת. אפשר להצטרף לדין אזורי
ואם לא מקבלים סיפוק - אין לבית הדין העליון. נכון שאלה הם
בתי דין דתיים, אבל הם כאשר נעשה ענין על-ידי מנגנון המדינה,
פונים לבתי משפט של המדינה.

ה. הלל:
אבל המוסדות יכולה להביע אי-אמון
לממשלה, בעוד שאין היא יכולה
לעשות זאת לגבי הרבנות הראשית.

היורד ז. ורהפטיג:
עניני דת צריכים להיות נתונים
במסגרת של המוסדות הדתיים ואין
להפיק עליהם ביקורת של מוסד לא-דתי, כגון בית הדין הגבוה
לצדק. במסגרת בתי הדין הדתיים ישנה ביום הגנה מלאה מפני קיפוח.
אין בבתי דין אלה גם כל הגבלה על מספר הערעורים ואדם שהפסיד
בבית הדין האזורי והעליון, יהיה לאחד שנית בעבור הדשים מספר.

היו"ר ז. ורהפטיג:

מובן מאליו שלגבי הרבנות הראשית לא יהיה כל ערך לפסק דין של ערכאה חילונית. אף אם בית הדין הגבוה לצדק יפסוק שרוב אשר סירב לתת תעודת הכשר נהג שלא כשורה, לא יהיה כל ערך להחלטתו, כי הוא עצמו לא יכול להוציא תעודת הכשר. משום כך אין להנהיג ביקורת על בית הדין הגבוה לצדק לגבי הרבנות הראשית.

ההוראה האומרת שרק רב אשר הוסמך על ידי הרבנות הראשית יוכל לתת תעודת הכשר נחוצה, משום שלא ידוע מי עלול לסעון לסמיכות לרב. לכן הסמכות לפסוק חוק זה יש לתת רק לרב שהוסמך על ידי הרבנות הראשית. הרבנות הראשית מוכרת גם בחוקי ישראל יש רבנים שאינם מאורגנים במועצת הרבנות הראשית. אך חזקה על הרבנות הראשית שתסמין אותם. אך היא לא תעניק לרב ריפורמי סמכות לתת תעודות הכשר, משום שהרב הריפורמי עצמו אוכל שריפה.

גם בסעיף 7 יש להשאיר את המלים "הרבנות הראשית", משום ששר הדתות מייצג את כל העדות ולא את העדה היהודית בלבד. שר הדתות יכול להתקין תקנות רק בהתייעצות עם נציגים מוסמכים של העדה הנוגעת בדבר, במקרה זה - הרבנות הראשית. כך נהגתי אנוכי כאשר סיפלתי בהתקנת תקנות בימי כהונתי במשרד הדתות. כל התקנות ביתם לעדה היהודית שהתקנו, במקומם כחוננו - הותקנו בהתייעצות עם הרבנות הראשית.

נשאלתי מדוע רוצה אני לשמור על הסכמות הבלעדיות של הרבנות הראשית בעניני כשרות, בעוד שאני פונה לעזרת המדינה בשמירה על הכשרות. אני סבור שכל אזרחי המדינה זכאית להגנה מצד המדינה, אם כי אין המדינה יכולה להתערב בכל מעשיהם. השומר על כשרות זכאי לפנות למוסדות המדינה ולדרוש הגנה מפני הונאה בעניני כשרות. במדינת ניו-יורק חוקק חוק נגד הונאה בעניני הכשרות, אם כי השלטונות לא העזו כלל להתערב בהסדרת עניני הכשרות.

ג. ניר:

נאמר לי על ידי יועצים משפטיים כי בחוק הקיים יש הגנה מספקת מפני הונאה בעניני הכשרות אם יוכיחו שהחוק הקיים אינו מספיק. אסכים שיש מקום להצעת החוק, כי אני בעד מתן הגנה לאדם דתי מפני הונאה בעניני כשרות.

אולם אם פונים למדינה בבקשה להגנה, רשאית המדינה להעמיד תנאים בטרם תתן את ההגנה. ידועים לנו מקרים של נשילת תעודת הכשר בגלל סיבות צדדיות שלא נגעו לעניני הכשרות. על כן רשאית המדינה להתערב ולבדוק על יסוד מה מסרבים לתת תעודת הכשר.

היו"ר ז. ורהפטיג:

הרבנות הראשית תיקבע את הקריטריון למתן תעודות הכשר.

ג. ניר:

לא. אם הרבנות הראשית מבקשת הגנה מאת המדינה, זכאית המדינה להתערב בקביעת הקריטריון. אם לא תהיה ביקורת מצד המדינה, לא צריכה להנתן גם הגנה. משום כך מתנגד אני למלים "הרבנות הראשית" בסעיפים 5 ו-7. הממשלה, על פי הסכם עם הרבנות הראשית, תיקבע מיהו הרב לצורך חוק זה, ולא תהיה זו סמכות בלעדית של הרבנות הראשית.

בתנאים האמורים מסכים אני באופן

עקרוני להצעת החוק.

י. הררי:

אני תומך בעיקרון הטמון בחוק. אבל אם מחוץ לעיקרון מנסים לכלול בחוק כל מיני דברים אחרים, נעשה העיקרון בלתי חשוב וכל יתר הדברים - חשובים.

ברור שבעל אסליז המוכר כשר בלתי כשר שתור כשר ומטעה על ידי כך את הקונים - עובר עבירה. אבל בסעיף 2 נאמר שאסור לנהל בית אוכל "ככשר". לפי נוסח זה אדם המחזיק בית אוכל כשר נהנה סבור שאין לו צורך בהכשר של הרבנות הראשית, משום שהוא עצמו יודע היטב את דיני הכשרות, צפוי לעונש.

י. הדין:

לפניו כן גם אולם לתמוך כנוסח זה. אולם המספרים אסיה כשר בניחו ללא כל הכרח מאת הרבנות הראשית, אינו חופף לאוכל שריפה רק משום שאין לו אסדר. על כן על הגישת של החוק הדורשת שלט והצגתה פורמלית הינה מוטעית מבחינת התחייבות החוקה. את החוק יש לבנות בצורה אחרת. כל רצוננו הוא שאנשים הסומכים על שלט "כשר" לא ירדמו. יש לבדוק אם החוק הקיים אינו מעניק להם הגנה זו.

מספר הנהגה שייך הגנה כזו קיימת, אני אומר שחייב להיות גורם האומר שאדם לא יאדום להוצאת על ידי כך שיגיש בבית גורם כזה שלטון שחוקה יאסרה אותו לכשר. אין זה עם מעבר אלא מי יקבע והאיות אופן מהי ביה אולם הוא כשר.

ח"כ ורהפטיג דיבר בענין החסינות עם הרבנות הראשית בהקשר הקרוב, ואף אמר שהוא תמיד נהג לעשות כן. אולם אין אפשרות להגיל הודעת התייעצות עם הרבנות הראשית, אלא באמצעות הגבסה. אני בוחן שהבוסה לא תיחה מסכימה לנהוג של ח"כ ורהפטיג שנהג בו בהיותו סגן שר הדתות. האחריות להתקנת החקיקה מוטלת על השל של הוועדה הסמכות. אף כאשר שר פלוני צריך לשט התקנות הקרוב להציע עת שר אחר, אף אז מהנגד אני לשה. על אחת כמה וכמה אהנגד לכל הודעת התייעצות עם הרבנות הראשית.

קיים הסדר כללי במדינת ישראל, ולא רק הסדר קואליציוני, לשמירת פאמסוס-קרו בכירות שונות עמדה גמלא לתן פתרון. אין זה אומר שזה מהייב רק צד אחד. אין ספק שהצעת חוק זה באה לקדם את העניינים הדתיים במדינה, ואם תתקבל - יהיה זה אחד העיסויים הפוזיטיביים של יו"ר ועדת החקיקה, חוק המספר, ח"כ ורהפטיג. אילו הכנסת לא רצתה לשמור על הסמסוס-קרו, היתה יכולה לעשות זאת בחופש גמור, משום שהרוב בה הילוני. אבל היא שומרת על הקיים, שחוק זה בא לשנותו. ליתרי, עם קום מדינת ישראל אין עוד הצדקה להפרידה רשויות הדתיות מרשויות המדינה.

אני מציע שתוק זה יהיה קצר מאוד: לא יונה אדם אתר ביחס לענייני הכשרות, ואם עשה כן - ייענש בדין לפי החוק הפלילי.

ש. חלף:

יש גתידות-דעות שפרידן להעניק ליהודי דתי הגנה מפני הונאתו בענייני כשרות. אם הצעת החוק האמר שכל מי ששולח על דיני הכשרות ביחס לאוכל יקבל תעודת הכשר - מה טוב. לדעתי, כל השומר על דיני הכשרות זכאי לקבל תעודת הכשר. אני מהנגד לכן שיפסלו אדם מלקבל תעודת הכשר אך ורק משום שהוא אינו שומר מצוות אחרות, שכלל אינן קשורות בדיני כשרות. לפי דברי ח"כ ורהפטיג, יוצא שאם אדם שומר על דיני הכשרות, אך אינו שומר שבת - לא יקבל תעודת הכשר.

מצדנו לא חתיה נכונות לקבל חוק דשר מאפשר לא לתת תעודת הכשר בגלל סיבות שאינן רלבנטיות לענייני הכשרות. אם החוק הוא חוק של המדינה, לא יכול הוא להפלות בין סוג אנשים אחד למשנהו. על כן, הרגע שאדם ממלא אתר התנאים שנקבעו בחוק, חייבים לתת לו תעודת הכשר. שר הדתות יכול לקבוע תנאים וכללים לקבלת הכשר. אם אדם מתזיק בית אוכל כשר, אבל הוא יהוד עם זאת גגג - ייענש על-ידי המדינה, אך לא על-ידי שליטת הכשר. אינני סוכן שהרבנות הראשית תפסוק מיהו גגג או דמאי. זוהי סמכותה של המדינה.

אם הועדה הכשר נפסלת או אין מחדשים אותה, הרשות העוסקת במתן תעודות תיבת לנמק את סירובה. זוהי גם התובה המוסלת על כל רשות לפי החוק שהוצע על-ידי ח"כ שופמן ונתקבל על ידי הכנסת. אם הכוונה היא לחוקק חוק בענין הכשרות, יתולו על חוק זה כל הסממנים החלים בדרך כלל על חוקי המדינה. גם פענת הנאמנות שהועלתה על-ידי ח"כ ורהפטיג אינה במקומה, משום שבחוק של המדינה אין לה קיום.

1. מטרה:

המטרה של המסמך היא להגדיר את תחומי האחריות של כל אחד מהצדדים המעורבים, וכן להסדיר את אופן הפיקוח והבקורת על ביצוע המשימות המוטלות עליהם. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

2. תחומי אחריות:

על כל צדד להגדיר את תחומי האחריות שלו, וכן את אופן הפיקוח והבקורת על ביצוע המשימות המוטלות עליו. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

3. אופן הפיקוח והבקורת:

האופן שבו יבוצע הפיקוח והבקורת יגויס על ידי כל צדד, ויש לו אחריות מלאה על ביצוע המשימות המוטלות עליו. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

4. אחריות:

לא כל צדד יישא אחריות על המשימות המוטלות עליו, אלא רק אלו המוגדרים ככאלו במסמך זה. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת. המסמך יכיל את כל הפרטים הדרושים להבנת המבנה הארגוני, וכן את כל הוראות הפיקוח והבקורת.

